

Op zoek naar informatie over een lichtopstand

door Peter Kouwenhoven

Michaël Maerckaert, ons Belgische verenigingslid uit Schelle, is een enthousiaste verzamelaar van Ansichtkaarten en foto's van vuurtorens over de hele wereld. Hij speurt op internet naar informatie en is zelf een vraagbaak voor onze leden. Onlangs kreeg Michaël van Jaap Termes een scan van een oude Ansichtkaart van het strand van Westkapelle, met daarbij de vraag of hij informatie had over de lichtopstand die daarop te zien was. Dit leidde tot een boeiende zoektocht.

Michaël stuurt regelmatig de bevindingen van zijn speurtochten op internet rond binnen een groep belangstellenden. De zoektocht rond de Ansicht van Westkapelle is volgens Michaël "een mooi voorbeeld van hoe men met een beetje goede wil elkaar behulpzaam kan zijn". Dat vind ik ook en daarom schrijf ik er graag een artikel over voor de Vuurboet.

Michaël: "Ik ben in mijn documentatie gaan kijken of ik iets over die lichtopstand van Westkapelle in mijn bezit had. Helaas niets. Dus vervolgens maar alle mogelijke informatiebronnen over Westkapelle op internet doorzocht, zonder resultaat. Daar ik destijds Wim Verhulst van het Polderhuis in Westkapelle op weg heb geholpen met het maken van hun vuurtorenstempels, vond ik dit wel de meest geschikte persoon om ons te helpen. Al snel kreeg

ik van Wim de nodige informatie en foto's doorgestuurd." Wim Verhulst schreef het volgende: "De op de foto getoonde lichtopstand is helaas niet meer aanwezig. Hij stond aan de zuidzijde van het badstrand te Westkapelle. Dit badstrand is het voormalige stroomgat dat ontstond na het bombarderen van de dijk in 1944. Deze lichtopstand zorgde er samen met boeien voor dat de vele passerende schepen precies wisten dat dit een gevaarlijk punt was, waardoor ze niet vastliepen. Tegenwoordig staat er op de noordzijde van het badstrand een nieuw type lichtopstand, ter vervanging van een ouder type dat er al vele jaren stond. Volgens ons heeft deze lichtopstand gedeeltelijk de rol van het zuidelijke licht overgenomen, wellicht ook omdat er op de zuidzijde een radartoren is gebouwd. Van deze radartorens zijn er verschillende gebouwd langs

Westkapelle, Strand

De Ansichtkaart van Klaus Hülse. Op de achtergrond de lichtopstand op het Zuiderhoofd. Het poststempel op de kaart is uit 1959.

Het Zuiderhoofd met het Kleine Lichtje omstreeks 1935. Dit gedeelte van de Westkappelse Zeedijk is op 3 oktober 1944 door het bombardement van de geallieerden geheel weggevaagd. Collectie Polderhuis Westkapelle.

de gehele Westerschelde. De commandotoren voor deze radartorens bevindt zich in Vlissingen."

De Ansichtkaart

Omdat ik voor dit artikel een scan van de Ansichtkaart met een hoge resolutie nodig had, heb ik Jaap gevraagd of hij de eigenaar van de kaart zou kunnen vragen zo'n scan te maken. De eigenaar bleek een contact van Jaap in Duitsland te zijn: Klaus Hülse. Er is dus een internationaal netwerk geactiveerd: een vraag vanuit Duitsland ging via Heemskerk naar Schelle in België, vervolgens naar Westkapelle en – met antwoord – via Heemskerk weer terug naar Duitsland. Klaus Hülse was graag bereid om een goede scan van de Ansichtkaart te leveren, waarbij hij de hoop uitsprak dat een artikel in de Vuurboet nog meer informatie op zou leveren. Omdat ik het Polderhuis in 2015 en 2016 heb geholpen met het verzamelen van informatie over en beeldmateriaal van de vuurtorens van Westkapelle, kan ik in dit artikel inderdaad nog wat toevoegen aan het verhaal.

Het Kleine Lichtje

In 1897 is op het Zuiderhoofd van de Westkappelse Zeedijk een eenvoudige houten lichtopstand geplaatst. Het was niet veel meer dan een geschraagde houten mast met een lantaarn, in de volksmond het 'Kleine Lichtje' genoemd. Op 3 oktober 1944 bombardeerden de geallieerde strijdkrachten de Westkappelse Zeedijk, ter hoogte van het Zuiderhoofd, met de bedoeling om Walcheren onder water te zetten en zo de Duitsers te verdrijven. Het Zuiderhoofd verdween in de golven, tezamen met het Kleine Lichtje en de dijkmolen, die iets verderop stond. Het herstel van het dijkgat bij Westkapelle verliep uiterst moeizaam vanwege de sterke stroming in de doorbraak-

geul. Door het afzinken van caissons lukte het uiteindelijk op 10 oktober 1945 om het gat te dichten. De nieuwe dijk kwam meer landinwaarts te liggen, met aan zeezijde een nieuw badstrand. Er ontstond een nieuw Zuiderhoofd aan de zuidzijde van het strand. Aan de noordzijde werd het strand begrensd door het Molenhoofd. De naam verwijst naar de dijkmolen die hier heeft gestaan vóór het bombardement.

Op het nieuwe Zuiderhoofd werd in mei 1946 een nieuwe lichtopstand geplaatst van het type 'gasfles op pootjes', dat na de oorlog op heel veel locaties in Zeeland en ook elders in het land is geplaatst. In eerste instantie had de gasfles een egale kleur, vermoedelijk roodbruin. Later heeft de lichtopstand een witte band gekregen, waardoor hij bij daglicht wat meer opviel. De gietijzeren vuurtoren op het Noorderhoofd heeft in 1959 een witte band gekregen. Mogelijk heeft toen ook de lichtopstand op het Zuiderhoofd zijn nieuwe verflaag gekregen. Omstreeks 1975 is hij gesloopt.

Het Molenhoofd in 2016, met op de achtergrond de radartoren. Foto Wim Verhulst.